

عنوان مقاله:

روایت کاتبانه در نسخه های خطی دیوان حافظ (با تکیه بر اشتیاق نامه ها)

محل انتشار:

مجله متن شناسی ادب فارسی، دوره 15، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

امیر درواری - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران

سید مهدی زرقانی - استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران

محمدجعفر یاحقی - استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران

محمود رضا قربان صباغ - دانشیار زبان انگلیسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران

خلاصه مقاله:

در کنار تلاش ها برای تصحیح متن و نزدیک شدن به صورت اصیل آن، مسئله دیگری اهمیت می یابد و آن بررسی نسخه هاست که درواقع متن های متکثر و حاصل بازآفرینی های کاتبانه است. دگرسانی های موجود در نسخه ها در عوامل مختلفی ریشه دارند و بی تردید تکوین بسیاری از آنها خارج از اختیار کاتبان بوده است؛ اما سرانجام با عبور از صافی ذهن کاتب ایجاد شده اند. این دگرسانی ها جولانگاه تغییراتی هستند که انتظام می یابند و روایت کاتبانه را باز می نمایند. روایت کاتبانه حاصل بازی با گفتمان ها و تضعیف یا تقویت آنهاست. کاتب گزینشگر نهایی متن از میان دو یا چندگانگی هایی است که از دو جا نشأت می گیرند: الف) نسخه ها و شیوه های کتابت؛ ب) زمینه های اجتماعی و فرهنگی. در این پژوهش، قلمرو «عشق مجازی» از نظر تغییرات گفتمانی کاتبانه بررسی می شود. از جلوه گاه های عشق مجازی، درونمایه فراق زمینه معنایی اشتیاق نامه ها را تشکیل می دهد و از نظر صورت، به نگارش نامه نزدیک اند. بعضی از نسخه های دیوان حافظ با حضور و غیبت اشتیاق نامه ها جایگاه گفتمانی متن را تغییر داده اند. در این مقاله با معرفی این نسخه ها، کوشیده ایم تا نشان دهیم عملکرد نسخه ها در این باب وابسته به جامعه گفتمانی ای است که در آن پدید آمده اند.

کلمات کلیدی:

هرمنوتیک نسخه، روایت کاتبانه، دگرسانی، اشتیاق نامه، غزل های حافظ

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1646336>

